

Az orvosok és kórházak védelme a humanitárius nemzetközi jogban

Kis Kelemen Bence

NTP-SZKOLL-19-0022.

Óriás Nándor Szakkollégium

Előadásvázlat

- Történeti előzmények
- Hatályos szabályozás
- Az orvosok és kórházak védelmének megszűnése
- *Hostpital shields*

Történeti előzmények I.

1864. évi genfi egyezmény

- A kórházak és ambulanciák, valamint a személyzet semlegesek
- A védelem megszűnik ha katonai erő „őrizet” alá veszi őket
- Megkülönböztető és egyforma lobogó
- Vörös kereszt, mint megkülönböztető jelzés

1906. évi genfi egyezmény

- Az egészségügyi intézmények és személyzet már nem semlegesek, de védelemben részesülnek
- A katonai őrizet nem szünteti meg a támadhatóságot, **DE!** az ellenségnek ártó műveletek igen
 - Kivételek
- Az egészségügyi személyzet nem lesz hadifogoly

Történeti előzmények II.

- 1929. évi genfi egyezmény
 - Mozdó egészségügyi alakzatok védelme
 - A védelem megszűnik ártó cselekmények esetén
 - Kivételek
 - Fegyverrel ellátott egészségügyi személyzet védelmi célból
 - Őrség védelmi célból
 - Sebesültektől elvett fegyver
 - Állategészségügyi személyzet jelenléte
 - Egészségügyi személyzet nem tartható fogva, haza kell őket küldeni, ha a körülmények lehetővé teszik

Hatályos szabályozás

1949. évi genfi egyezmények

- Gyakorlatilag a korábbiakkal azonos szabályok
- Számos részletszabály
 - Kórházhajók
 - Egészségügyi szállítások
- Védelem megszűnik
 - Rendeltetésükön kívül az ellenségre nézve káros műveletekre használják fel őket
 - Ésszerű határidő tűzése és felszólítás eredménytelen elteltével támadhatók

1977. évi kiegészítő jegyzőkönyvek

- Még részletesebb szabályok, azonos alapkoncepcióval
- Új elemek pl. polgári egészségügyi alakulatok védelme

Orvosok és kórházak védelmének megszűnése I.

- „Az egészségügyi szolgálat helyhez kötött intézetei és mozgó alakulatai **semmi körülmények között sem támadhatók meg**, hanem azokat az összeütköző Feleknek mindenkor kímélni kell, és védelemben kell részesíteni. Működésüket abban az esetben is folytathatják, ha az ellenség hatalmába kerülnek, amennyiben annak a Hatalomnak, amelynek fogságába esnek, nincs módjában az ezekben az intézetekben és alakulatoknál található sebesültek és betegek szükséges ápolását biztosítani.”
- Az illetékes hatóságoknak ügyelniük kell arra, hogy a fent említett egészségügyi intézeteket és alakulatokat a **lehetőség szerint úgy helyezték el, hogy a katonai célpontok ellen intézett esetleges támadások ezeket az intézeteket és alakulatokat ne veszélyeztessék.**
- 19. cikk 1949-es genfi egyezmény (I.)

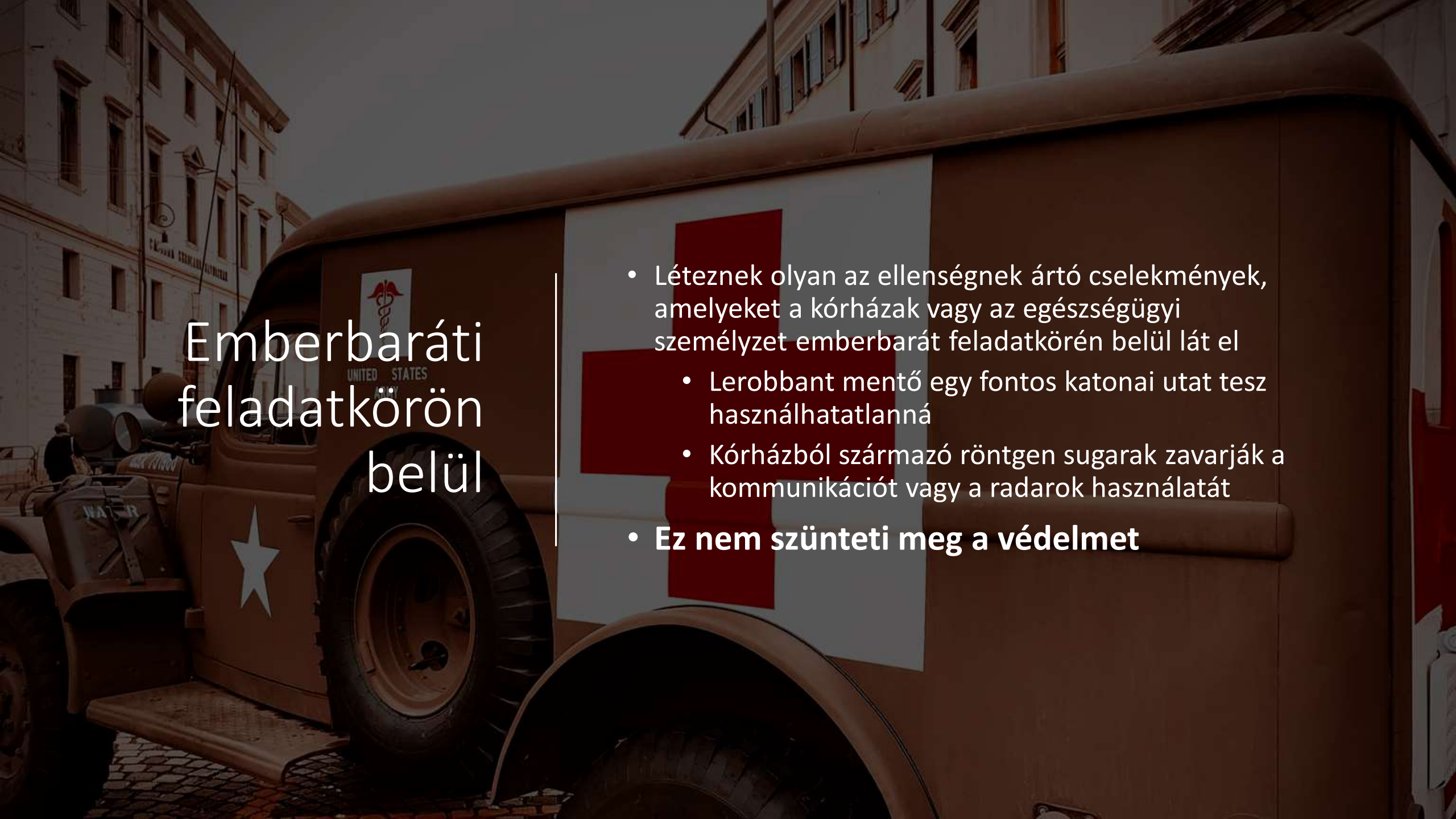
Orvosok és kórházak védelmének megszűnése II.

- A polgári kórházakat megillető védelem **csak akkor szűnik meg, ha azokat emberbaráti feladataikon kívül, az ellenségnek ártalmas műveletekre használják fel.** Mindamellett a védelem ilyen esetben is csak a minden egyes esetben megfelelő ésszerű határidő kitűzését tartalmazó felszólítás után, a határidő eredménytelen elteltével szűnik meg.
- Nem tekintendő ártalmas műveletnek az a tény, hogy ezekben a kórházakban sebesült vagy beteg katonákat ápolnak, vagy ott a katonáktól elvett és az illetékes szolgálatnak még be nem adott hordozható fegyverek és lőszeresek találhatók.
- 19. cikk 1949-es genfi egyezmények (IV.)

Az ellenségnek ártó műveletek

- A kórházakban nem beteg katonákat vagy foglyokat tartanak
- A kórházat lőszer és/vagy fegyverraktárnak használják
- A kórházat katonai megfigyelő állomásnak használják
- A kórházat összeköttetési központként használják a harcoló csapatokkal

Emberbaráti feladatkörön belül

- Léteznek olyan az ellenségnek ártó cselekmények, amelyeket a kórházak vagy az egészségügyi személyzet emberbarát feladatkörén belül lát el
 - Lerobbant mentő egy fontos katonai utat tesz használhatatlanná
 - Kórházból származó röntgen sugarak zavarják a kommunikációt vagy a radarok használatát
- **Ez nem szünteti meg a védelmet**

Hospital shields

- A XX. század óta növekszik annak a kórházak megtámadásának száma
- A támadások jogi indoka:
 - A kórházakat „pajzsként” használta az ellenfél, annak érdekében, hogy megóvja harci egységeit a támadásoktól
- Megoldási javaslat:
 - A kórházak támadhatóságának teljes tilalma
- Kritika:
 - A kórházak támadhatóságának teljes tilalma megbontaná a humanitárius nemzetközi jog jelenlegi egyensúlyi helyzetét
 - Megnehezítené, hogy a kórházak saját funkciójukban tevékenykedjenek

Források

- Felhasznált irodalom

- Herczegh Géza: A humanitárius nemzetközi jog fejlődése és mai problémái. Közgazdasági és Jogi Könyvkiadó, Budapest 1981.
- Neve Gordon – Nicola Perugini: ‚Hospital Shields’ and the Limits of International Law. EJIL, Vol 30. No. 2. 2019. 439-463. o.
- Yishai Beer: Save the Injured – Don’t Kill IHL: Rejecting Absolute Immunity for ‚Shielding Hospitals’, EJIL, Vol 30. No. 2. 2019. 465-480. o.
- Kis Kelemen Bence: Az élő pajzs és a humanitárius nemzetközi jog, avagy átütheti-e a katonai szükségesség a humanitás elvének pajzsát? in: Béli Gábor – Kis Kelemen Bence – Mohay Ágoston – Szalayné Sándor Erzsébet (szerk.): Emlékkötet Herczegh Géza születésének 90. évfordulója alkalmából. Studia Europaea. Pécs, Publikon, 2018. 147-164. o.
- Bence Kis Kelemen: Human Shielding, Subjective Intent, and Harm to the Enemy. Forthcoming in: Journal of Conflict and Security Law (OUP).
- Schubert Bálint: Az orvosi személyzet szerepe a humanitárius nemzetközi jogban. in: Kappel Gergely – Kis Kelemen Bence – Pozsárkó András (szerk.): Az egészségügy és a jog kapcsolata. Pécs, Pécsi Tudományegyetem Állam- és Jogtudományi Kar, 2020. 131-144. o.

- Felhasznált képek

- Photo by [Pierpaolo Riondato](#) on [Unsplash](#)
- Photo by [Soroush Karimi](#) on [Unsplash](#)
- Photo by [Suzy Brooks](#) on [Unsplash](#)
- Photo by [Stijn Swinnen](#) on [Unsplash](#)
- Photo by [Ian Hutchinson](#) on [Unsplash](#)

Köszönöm a
megtisztelő
figyelmet!

kis.kelemen.bence@ajk.pte.hu

Az előadás az NTP-SZKOLL-19-0022. sz.
pályázat keretében valósult meg.